

PORADENSKÝ ROZHOVOR A STRATEGIE

**Text k výcvikovému semináři
Poradenský rozhovor a intervenční
techniky**

Autor: PhDr. Jana Procházková

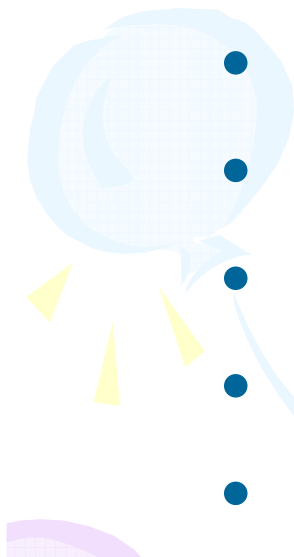
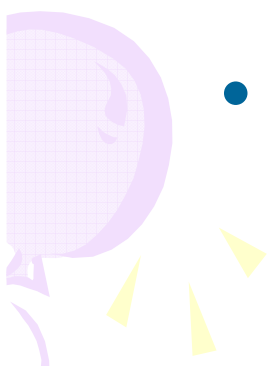

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poradenský rozhovor

Poradenský rozhovor má specifika, kterými se liší od jiných rozhovorů

-
- např. jsou při něm stanovené role
  - má zpravidla úkol, problém k řešení
  - je podstatné navozovat bezpečí
  - je nezbytná empatie
  - liší se podle cíle
  - je potřebí brát vždy v úvahu s kým je veden (věkové kategorie !)
-

Poradenský rozhovor

Hlavním cílem je pomoci žákovi

- pomoci vyznat se lépe v situaci, ve které se nachází
- pomoci i zhodnotit vlastní reakce na situace
- pomoci zamyslet se na dalších postupech, kterými se dá situace řešit

Poradenský rozhovor

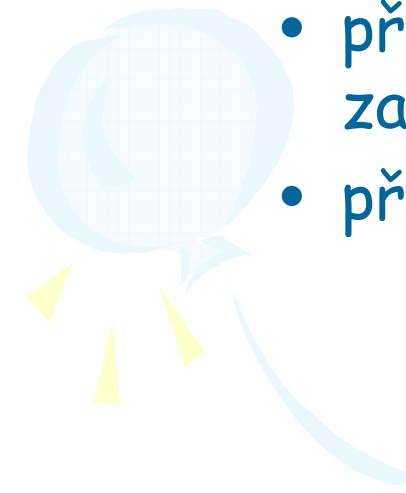

Poradenský rozhovor může být

- jednorázový (zpravidla poskytnutí informace)
- opakovaný
- rozložený do fází (frakcionovaný)

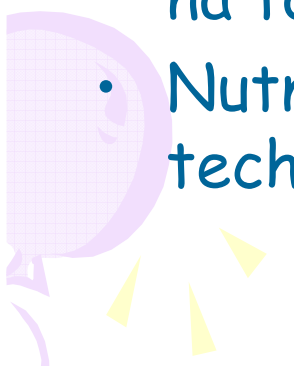
Poradenský rozhovor

Při poradenském rozhovoru bychom vždy měli mít na paměti

-
- přípravu - z dostupných informací na co se zaměřit
  - přímý kontakt
    - 1) navázání kontaktu
    - 2) naslouchání - pro možné pochopení podstaty podle percepce žáka
    - 3) navrhování variant možných (průběžných) řešení, postupů
    - 4) ukončení tak, aby žák neodešel v horším stavu, ale nejméně ve stejném v jakém přišel - s otevřenou možností přijít znovu
  - zjišťování ucelenějšího pohledu skrze okolnosti, které případ obklopují
-

Poradenský rozhovor

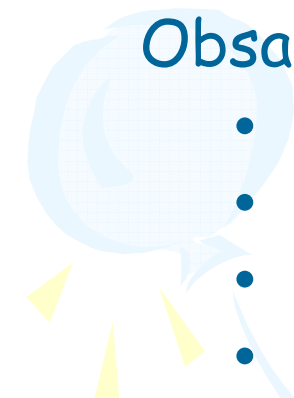
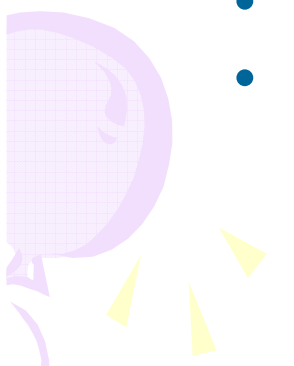
- Poradenský rozhovor znamená zvládat verbální i neverbální stránku
  - Podstatné je naslouchání - pravidlo „máme dvě uši, jen jedna ústa“
  - Naslouchání má být empatické, povzbuzující - pozor na dostatečný prostor pro žáka, žák by měl hovořit z větší části než poradenský pracovník/výchovný poradce !
  - Podmínkou je klidné prostředí, soustředěnou pozornost na to, co žák říká, vhodně podněcovat k výpovědi
  - Nutné jsou znalosti technik komunikaci rozvíjejících a technik komunikaci brzdících
-

Poradenský rozhovor

Nedirektivní vedení rozhovoru s cílem porozumět tomu, co druhý říká a vcítit se do toho, co prožívá.

Obsahuje :

-
- Stimulace, povzbuzení
  - Přeformulování
  - Vyjasnění, objasnění
  - Zrcadlení
  - Reflexe
  - Sumarizace
  - Ocenění
-

Poradenský rozhovor

- Důležité jsou i otázky
  - POZOR na PROČ - lépe je nepoužívat!
  - Poradenský rozhovor s otázkami NENÍ výslech!
  - Pozor na odlišení snahy porozumět a zvědavosti!
  - Otázky mají umožnit, aby si ten druhý uvědomil, co chce
  - Otázky mají napomáhat rozvinout myšlení
  - Otázky zkracují dlouhé monology
  - Otázky dodávají druhému pocit důležitosti
  - Vhodně zvolené otázky ukazují zájem o druhého
-

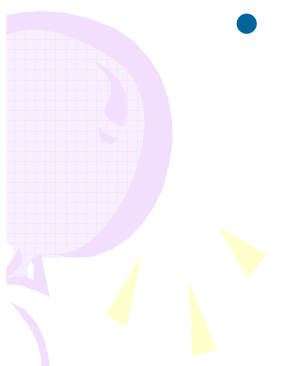

Poradenský rozhovor

Kladení otázek

- otázky uzavřené - odpověď ano x ne (jsou vhodné na začátku rozhovoru - pro zklidnění - takže jednoduchá fakta)
  - otázky otevřené - možnost více odpovědí
  - otázky alternativní - s nápovědou (pozor ale na sugestibilitu dětí - proto více alternativ než dvě)
  - otázky sugestivní
  - otázky řečnické
-

Poradenský rozhovor

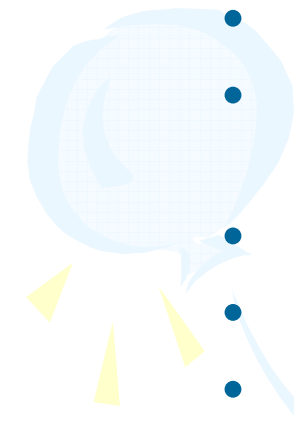
Při poradenském rozhovoru jsou nejčastějšími chybami (často v časovém stresu)

- předpojatost učitele
  - chyby prvního dojmu
  - halo efekt
  - snaha po rychlém řešení (a vyřešení)
  - snaha po dohodě bez dohody (opravdu bylo se žákem vyjednáváno- nebo dospělý rozhodl o průběhu, postupu, řešení...)
  - učitel nemá hrát roli terapeuta - měl by vnímat citlivě signály a terapeuta či jiného odborníka event. doporučit
-

Poradenský rozhovor

Shrnutí klíčových poradenských dovedností:

-
- dovednost aktivně naslouchat
  - dovednost klást vhodné otázky
  - schopnost vyjádřit zúčastněné porozumění, nekritizující a upřímný zájem
  - schopnost povzbudit
  - schopnost sdílet vhodným způsobem pocity a zkušenosti
  - schopnost pomoci žákovi se stanovením cílů
  - schopnost usnadnit žákovi řešení problému a uskutečnit patřičné kroky

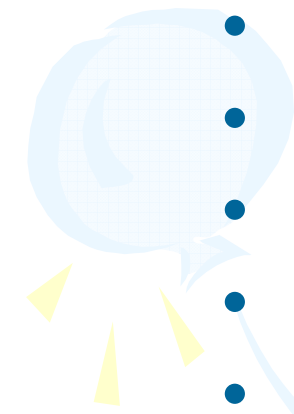
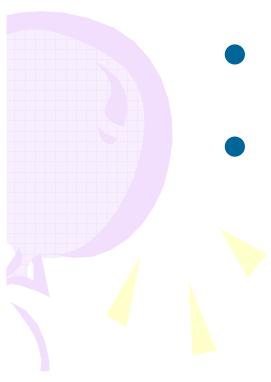

(McLaughlin-1995)

Poradenský rozhovor

Co ano:

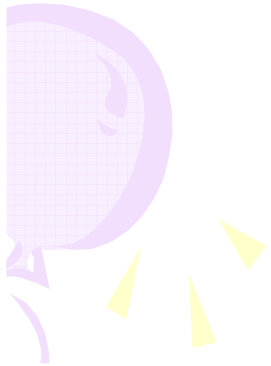
-
-
- Povzbudit žáka k hovoru
  - Nebát se mlčení
  - Netlačit na žáka aby projevoval či potlačoval emoce
  - Ptát se jakou pomoc a podporu by žák ocenil
  - Hlídat si a nepřekračovat své kompetence
  - Hlídat si vlastní - osobní angažovanost a emocionální dopady na svou osobu
  - Neslibujte mlčenlivost
  - Zachovávejte diskrétnost - etické hranice

Poradenské strategie

Pro intervence je vhodné vypracovat postupy, algoritmy- které je však nutno pružně, variabilně upravovat, "šít na míru" každému případu.

Tyto algoritmy jsou zaměřeny na jednotlivé okruhy

- např. jak postupovat v případě záškoláctví, krádeží, agresivity...
-

Poradenské strategie

Do jednotlivých postupů je vždy nutné zapracovat:

- Podporu dítěti
  - Dohled
  - Výchovu v rámci učebních osnov
  - Podporu správných rodičovských dovedností (s nutností sledování, pozorování)
  - Spolupráci - kooperaci - s kým, jak...
  - Průběžné vzdělávání, školení pedagogů
  - Péče o školní prostředí (nejen materiální, ale především etos školy- přátelské prostředí...)
-